

HVÍTINGSBRÓÐIR

Trisopterus esmarkii

Serføroyskur fiskastovnur

Gagnfiskur

Botnfiskur og uppi í sjónum

Elsti aldursgreinaði hvítingsbróðir undir Føroyum: 5 ár

Longsti mátaði hvítingsbróðir undir Føroyum: 27 cm

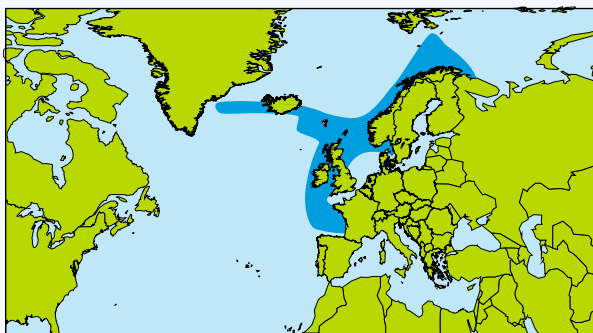
Lívfrøði

Hvítingsbróðir undir Føroyum er ein serføroyskur fiskastovnur. Lívfrøðin hjá hvítingsbróður undir Føroyum er ikki gjølla kannað.

Útbreiðsla

Hvítingsbróðir er í Barentshavinum, sløðist til Eysturgrønlands og er undir Íslandi, suður í Norðsjógvin, Skagerrak og Kattegat, kring Bretsku Oyggjarnar suður til Biskeiavíkina (Mynd 1).

Hvítingsbróðir undir Føroyum er ein serføroyskur stovnur. Mest er til á bankunum eystanfyrri og á Skeivabanka vestanfyrri. Hann finst á 100-300 m, er tó mestur í tali á 180-265 m dýpi. Hann er mest við botnin um dagin, men fer tó uppfrá um náttina.

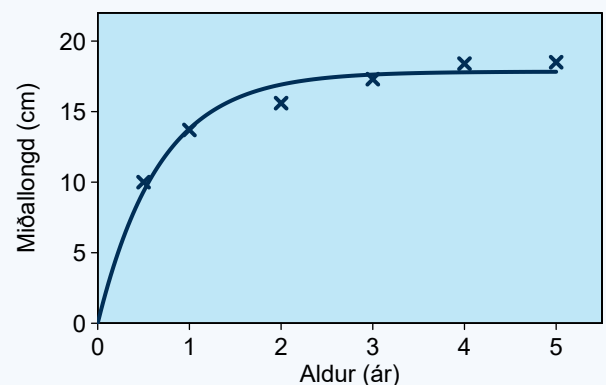
Mynd 1. Útbreiðsla av hvítingsbróður.

Vøkstur

Hvítingsbróðir verður kynsbúgvinn, tá ið hann er 2 ára gamal. Tá er hann um 15 cm langur (Mynd 2). Yngul er at finna um allan Landgrunnin um summarið (Mynd 3). Hann verður upp í 27 cm langur, men vanliga verður hann ikki størri enn 20 cm.

Aldurin verður staðfestur við at telja árringar í nytrunum. Nytran á hvítingsbróður er lutfalsliga stór (Mynd 4), og hon verður løgd í vatn fyrri at síggja aldursringarnar betur, áðrenn hon verður lísín.

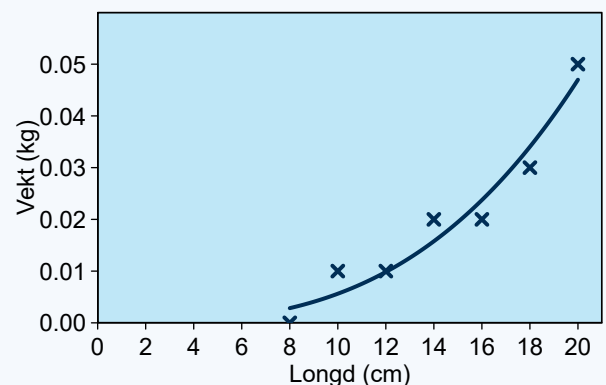
Longd móti vekt fyrri allar støddir av landaðum hvítingsbróður sæst í Mynd 4.

Mynd 2. Miðallongd móti aldri, mátað frá veiðuni av 4478 fiskum í 1991-1994.

Mynd 3. Nytrur av hvítingsbróður.

Mynd 4. Longd móti rundari vekt mátað frá veiðuni í 1992-1994.

Kynsbúning

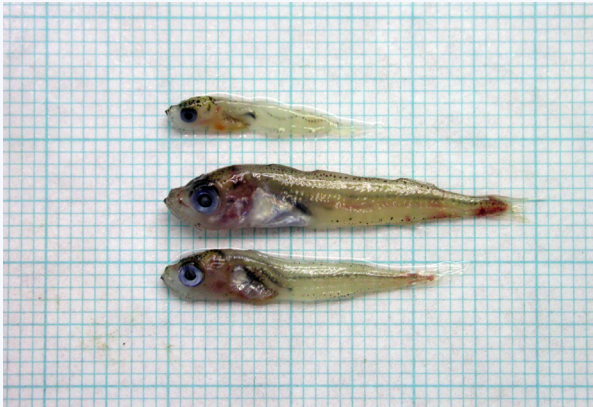
Hvítingsbróðir verður vanlig kynsbúgvinn um tvey ára aldur, men 20% gýta fyrstu ferð áleið ársgamli.

Gýting

Hvítingsbróðir gýtir í mars-mai á øllum Landgrunninum. Rognafiskarnir gýta ímillum 27.000 og 51.000 rognkorn hvørja ferð gýtt verður.

Yngul og ungfiskur

Eftir gýtingina flotna rognkornini upp í sjógvinn (pelagiskt) og verða spjadd við rákinum kring landgrunn og bankar. Klaktu **larvurnar** spjaðast eins og rognkornini við rákinum. Tá larvurnar eru vorðnar til **yingul** (Mynd 5), verða tær verandi uppi í sjónum eina tíð, áðrenn yngulin fer nærri botni (benthopelagisk).

Mynd 5. Hvítingsbróðuryngul fingin við Magnusi Heinasyni á yngultúri síðst í juni, har trolað varð uppi í sjónum.

Ferðing

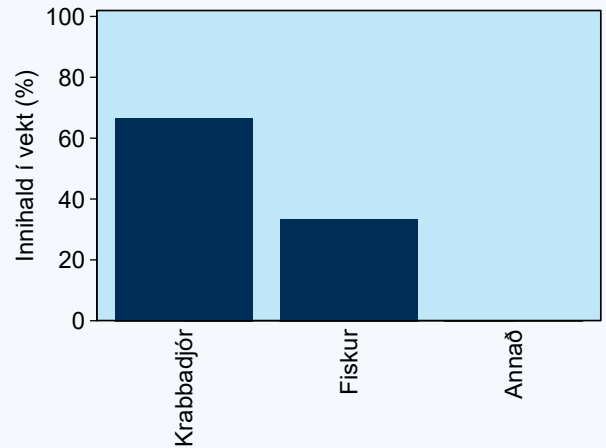
Lítill vitan er um ferðing hjá hvítingsbróður. Hvítingsbróðir heldur seg mest við botnin um dagin og fer uppfrá um náttina.

Føði

Hvítingsbróðir etur fyrst og fremst smá krabbadjør (djóraæti), men tekur eisini smáan fisk (Mynd 6). Hvítingsbróðir er ein tíðandi liður í føðiketunum í sjónum. Hann hevur stóran týðning í føðini hjá ymsum gagnfiskum, m.a. upsa, toski, hýsu og longu, eins og fleiri havsúgdjør eta hvítingsbróður.

Veiða

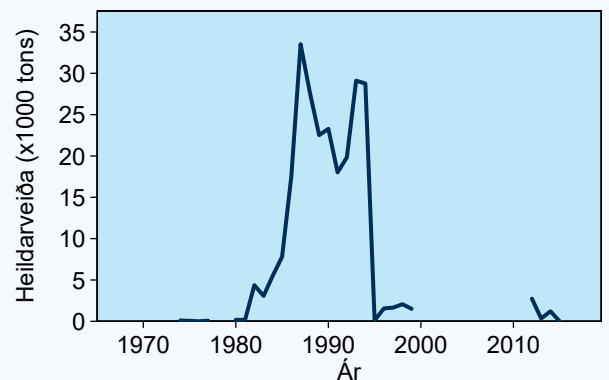
Eingin beinleiðis fiskiskapur er eftir hvítingsbróðri í lýtuni, men í áttati og nítiárunum var ein beinleiðis fiskiskapur eftir hvítingsbróðri. Okkurt árið kom fiskiskapurin uppum 30 túsund tons. Av tí at tað var ov nógvur hýsuýngul í veiðuni, varð beinleiðis fiskiskapurin eftir

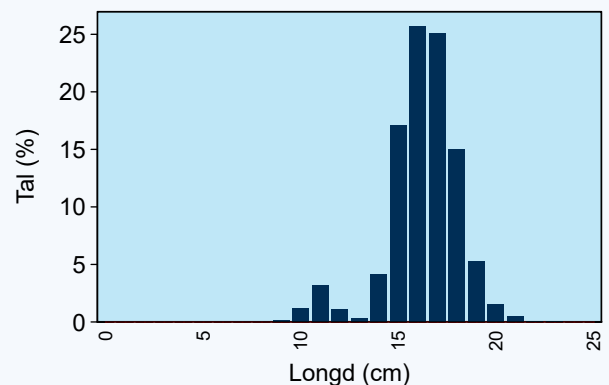
Mynd 6. Føði í maganum á hvítingsbróður, vígað og býtt í høvuðsbólkar fyri 66 fiskar ári 2011-2016.

hvítingsbróðri steðgaður miðskeiðis í nítiárunum. Tað vóru idnaðartrolarar, sum fiskaðu hvítingsbróður. Seinni aftur hava royndir verið gjørdar at taka hesa veiðu upp aftur, men enn hevur tað víst seg at vera ov nógv hjáveiða av ymsum gagnfiskum í veiðuni. Í dag kemur hvítingsbróðurin í fiskiskapin sum hjáveiða.

Longdarbýtið í hvítingsbróðurveiðuni undir Føroyum í 1994 er víst á Mynd 8. Meginparturin av hvítingsbróðrinum í veiðuni var millum 15 og 18 cm langur. Miðal-longdin var umleið 16 cm.

Mynd 7. Heildarveiðan av hvítingsbróður undir Føroyum 1967-2019 í rundari vekt.

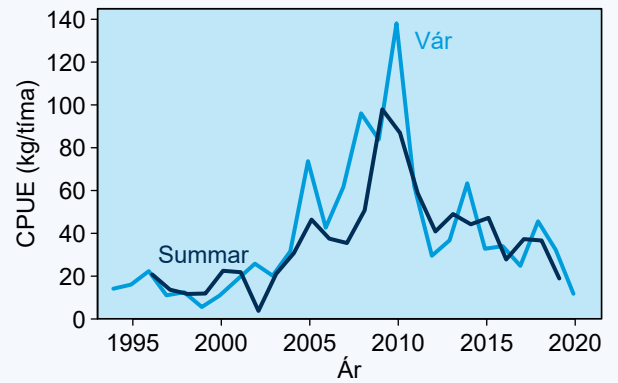
Mynd 8. Longdarbýtið av hvítingsbróðurveiðuni undir Føroyum í 1994.

Stovnsmeting

Endaligar stovnsmetingar hava ikki verið gjørdar av hvítungsbróður, av tí at tilgongdin er sera ymisk frá ári til ár, men fyribils metingar benda á, at gýtingarstovnurin í miðal er eini 150 túsund tons fyri árin 1997- 2019.

Ongin stovnsmeting verður gjørd fyri hvítungsbróður við Føroyar. Tøl frá "veiðu upp á roynd" (cpue) kunnu nýtast til at geva eina ábending um, hvussu støðan er hjá stovninum í føroyskum øki.

Tá Magnus Heinason ger yvirlitstrolingar á Landgrunninum, fær hann hvítungsbróður sum hjáveiðu. Hesar cpue-seriurnar vísa sum heild eina minking av hvítungsbróður tey seinastu árin (Mynd 9).

Mynd 9. Veiða upp á roynd av hvítungsbróður á yvirlitstrolingum á Landgrunninum hjá Magnusi Heinasyni um várið (1994-2020) og um summarið (1996-2019).

Keldur

Mouritsen, R. 2007. Fiskur undir Føroyum. Jákupsstovu, S. H. í, 2004. Fiskiskapur við Føroyar í 100 ár. Úrdráttir úr hagtølum frá ICES. Føroya Skúlabókagrunnur 1998. Fiskiskapur og umhvørvi 1998.